

บทคัดย่อ

การศึกษาความสำเร็จกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อความสำเร็จของโรงเรียน
ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง
(ขุนวิเศษนุกุลกิจอุทิศ)

ผู้วิจัย

สมภักดิ์ สมศิริ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จของกระบวนการบริหารที่ส่งผล
ต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัด
การศึกษาปฐมวัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้เลือกที่จะศึกษาโรงเรียน
เทศบาล บ้านสามกอง (ขุนวิเศษนุกุลกิจอุทิศ) ซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต
เป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอก (สมศ.) และการประเมินโรงเรียนพระราชทาน โดยได้รับ
รางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษา ขนาดกลาง ประจำปี 2548 และ
ปี 2552 เป็น 2 วาระติดต่อกัน วิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ โดยใช้แบบสอบถาม
ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อรับทราบถึงระดับความสำเร็จจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง และการจด
บันทึกข้อมูลจากเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
และการสัมภาษณ์ระดับลึก รวมทั้งอัดสำเนา แถบบันทึกเสียงจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เลือกมาแบบเจาะจง ได้แก่
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง (ขุนวิเศษนุกุลกิจอุทิศ) จำนวน 383
คน มีอายุเฉลี่ย 3 6.4 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา ได้แก่ อาชีพค้าขาย และ อาชีพ
ธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
10,000-20,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษา
ระดับปริญญาตรี รองลงมา วุฒิการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา (ปวส.) และวุฒิการศึกษาอยู่ใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.)

2. ความสำเร็จกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนผลการประเมินเป็นดังนี้

2.1 สถานะแวดล้อมของกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสำเร็จมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รองลงมา คือ มีนโยบายรัฐบาลที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนที่ต้องการให้ผู้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ระดับลึกที่มีความเห็นว่า นโยบายในการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มากที่สุด คือ โรงเรียนมีแผนพัฒนาโรงเรียนที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รองลงมา สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานในทุก ๆ ด้าน และผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างแท้จริง

2.2 ปัจจัยเบื้องต้นของกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสำเร็จมากที่สุด คือ มีเทศบาลนครภูเก็ตเข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รองลงมา คือ มีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอย่างจริงจัง และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในทุกเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ระดับลึกที่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนประสบความสำเร็จ คือ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมา ความร่วมมือจากบุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี และวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอต่อนักเรียน เนื่องจากในปัจจุบันผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหลายด้าน เช่น การจัดงานวันเด็ก เพื่อหารายได้ให้กับโรงเรียน รวมทั้งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่เหมาะสมกับนักเรียนอย่างแท้จริง และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในทุกเรื่อง

2.3 กระบวนการดำเนินงานของกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสำเร็จมากที่สุด คือ ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย รองลงมา คือ มีการวางแผนการใช้งบประมาณ การระดมทุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนและคอยดูแลอย่างทั่วถึง และให้ครูปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การศึกษา มีการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ระดับลึกที่มีความเห็นว่า กระบวนการบริหารจัดการกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน คือ มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รองลงมา มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน และ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง ซึ่งโรงเรียนได้จัดสรรเงินงบประมาณในการพัฒนาการเรียนการสอนทุกเรื่อง เช่น การจัดหาอุปกรณ์การสอนให้กับครูผู้สอนอย่างเพียงพอ หรือแม้กระทั่งมีการจัดหาเงินงบประมาณเพิ่มเติมจากการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ และ ผู้ปกครอง เพื่อนำงบประมาณที่ได้มาสนับสนุนการจัดการเรียน

การสอนอย่างทั่วถึง และ ให้ครูปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การศึกษา มีการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัย โดยมีการกำหนดให้ครูมีการทำวิจัยชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 เรื่อง

2.4 ผลผลิตของกระบวนการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ความสำเร็จมากที่สุดคือ นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจ และรักการเรียนรู้ ความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนมีสุขนิสัย ในการดูแลสุขภาพของตน และนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบ เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ และนักเรียนมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ระดับลึกที่มีความเห็นว่าผลที่ได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน คือ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รองลงมา คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นไปตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด และนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็นได้จากการได้รับการประเมินโรงเรียนพระราชทาน ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษาขนาดกลาง ประจำปี 2548 และ ปี 2552 สองวาระติดต่อกัน และการประเมินสถานศึกษาภายนอก (สมศ.) และรางวัลต่างๆ ที่ได้รับจากการแข่งขันทางด้านวิชาการ

ส่งคำแนะนำกลับมาได้ที่
sompaks@gmail.com